

LAKIALOITE 157/2001 vp

Laki neuvoo-antavissa kunnallisissa kansanäänestyksissä noudatettavasta menettelystä annetun lain 3 §:n muuttamisesta

Eduskunnalle

ALOITTEEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ

Aloitteessa ehdotetaan neuvoo-antavissa kunnallisissa kansanäänestyksissä noudatettavasta menettelystä annettua lakia muutettavaksi niin, että kuntaliitosasioissa toimeenpantavissa kan-

sanäänestyksissä äänestäjät ottavat kantaa vain joko kuntaliitoksen puolesta tai sitä vastaan. Ehdotuksella pyritään selkeyttämään neuvoo-antavaa kansanäänestystä kuntaliitosasioissa.

PERUSTELUT

Nykyisen neuvoo-antavissa kunnallisissa kansanäänestyksissä noudatettavasta menettelystä annetun lain (656/1990) 3 §:n mukaan, vaikka kyllä-ääniä on enemmän kuin ei-ääniä, tulos voidaan tulkita kuntaliitoshankkeelle kielteiseksi, koska en ota kantaa -vastaukset tulkitaan tosiasiallisesti ei-ääniksi. Kyllä-äänten määrän tulee saavuttaa yli 50 prosenttia kaikista annetuista äänistä mukaan lukien ne äänet, joissa on äänestetty tyhjää. Tämä on vastoin kansalaisten oikeustajua ja se voi asettaa myös kuntien valtuustot kiusalliseen asemaan. Tuorein esimerkki on Pattijoen kunnassa, jossa kumpikaan kanta, kielteinen eikä myönteinen, saanut yli 50 prosenttia annetuista äänistä.

Nykyinen käytäntö vesittää lain alkuperäisen tarkoituksen, jossa lähdetään siitä, että äänestyksessä selvitetään kuntalaisten kanta kuntaliitokseen.

Kuntalaiset tulee asettaa äänestyksessä sellaiseen päätöksentekotilanteeseen, jossa kuntaliitosehdotuksesta äänestettäessä on vain kaksi vaihtoehtoa: kyllä tai ei.

Vaatimus, että äänestäjällä tulee aina olla mahdollisuus ilmaista, ettei hän kannata mitään esitetyistä vaihtoehtoista, ei ole kuntaliitosasioissa perusteltu, sillä äänestäjä voi halutesaan olla osallistumatta vaaleihin.

Palveluiden saatavuuden ja laadun turvaamiseksi kansalaisten yhdenvertaisuuden ja taloudellisesti tehokkaan toteutumisen kannalta on tarkoituksenmukaista, että nykyinen kuntarakenne muuttuu. Tämän tulee tapahtua kuitenkin vapaaehtoisten kuntaliitosten kautta. On perusteltua, että kuntaliitoksista järjestetään kunnallinen kansanäänestys. Suomessa on vireillä nyt kymmeniä kuntaliitoshankeita. Tämän vuoksi menettelyä kuntaliitosäänestyksistä on pikaisesti muutettava.

Edellä olevan perusteella ehdotamme,

että eduskunta hyväksyy seuraavan lakiehdotuksen:

Laki

neuvoo-antavissa kunnallisissa kansanäänestyksissä noudatettavasta menettelystä annetun lain 3 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan neuvoo-antavissa kunnallisissa kansanäänestyksissä noudatettavasta menettelystä 16 päivänä heinäkuuta 1990 annetun lain (656/1990) 3 §:n 2 momentti seuraavasti:

3 §

Päätettäessään kansanäänestyksen toimittamisesta kunnanvaltuuston on samalla päätettävä äänestyksen aiheesta ja ajankohdasta sekä äänestäjille esitettävistä vaihtoehtoista. Vaihtoehdot voivat sisältyä samaan äänestyslippuun tai kutakin vaihtoehtoa varten voi olla oma äänestyslippu. Äänestäjällä tulee kuitenkin aina olla mahdollisuus ilmaista, ettei hän kannata mitään

esitetyistä vaihtoehtoista. Kuitenkin kuntaliitosasioissa toteutettavissa kansanäänestyksissä äänestäjät ottavat ainoastaan kantaa kuntaliitoksen hyväksymisen puolesta tai sitä vastaan. Kunnanvaltuuston on päätöksessään määrättävä äänestyslippujen lukumäärä, sisältö ja ulkomuoto.

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä _____ kuuta 20 ____.

Helsingissä 29 päivänä marraskuuta 2001

Unto Valpas /vas
Iivo Polvi /vas
Pertti Turtiainen /vas